

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. I. De fidejussione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

privilegio restitutionis in integrum, merito docent non pauci, inter quos est Clar. l.c. *quasi*. 47.

Hinc secundo, multo magis feudo quis privabitur, si in extraneum alienet feudum, secuta traditione, sine debito Domini consensu. Hinc tertio, idem erit si vassallus vocatus à Domino in Curiam, nolit accedere.

3. Tertia causa, sunt duo crimina, quæ fortè committat feudatarius: Alterum, si occidat suum proprium fratrem (addit Sylvester l.c. *Feudum*, *quasi*. 16. patrem, vel fratris filium) saltem, si id faciat spe hæreditatem obtinendi? Alterum, si occidat quemcunque alium, sed pro ditoris, l. 2. de *Feud. tit.* 37.

4. In his tribus causis, & explicatis num. 1. 2. & 3. debere sententiam iudicis præcedere, nec obligari teste Azor. 3. p. lib. 10. de *Feud. cap.* 14. Filliuc. tr. 36. cap. 10. q. 9. num. 196. Feudatarius, ante illam, feudum à se abdicare, quia hæc est pœna, constat ex dictis.

5. Quarta denique causa est ex ipso jure. Nam primo, lapsu termini præscripti. in investitura. Secundo, morte feudatarii sine filiis, vel Agnatis. Tertio, morte civili professoris in Religione incapaci, vel clericatu, quando in investitura Clericus excluditur, de qua re vide Sanchez lib. 7. in *Decal. cap.* 15. Quarto præscriptione legitima triginta annorum, sicut enim Feudum eo tempore acquiritur potest per præscriptionem, ita eodem tempore amitti; in his, inquam, casibus perdit feudatarius, seu desinit possidere feudum ipso jure.

6. Inquires, quando vassallus feudum admittit, quisnam illud acquirit.

Respondeo, cum necessaria distinctione, adhibenda ad varias causas, ob quas amittit.

7. Primo igitur, Amittis feudum lapsu termini? Redit feudum ad dominum.

8. Secundo. Amittis morte tua naturali, vel civili per professionem in Religione incapaci, non existentibus Agnatis, id est, consanguineis ex suo sanguine paterno? Redit item ad Dominum.

9. Tertio: Amittis ob alienationem sine consensu Domini factam; Transfertur feudum ad agnatum strictiorem in gradu, exclusis tamen filiis à te descendentibus, quia hic magis personam tuam repræsentant, quam alii agnati; quare filii, delictum tuum videntur repræsentare, non verò alii agnati.

10. Quarto; Amittis ob aliquam culpam ex dictis num. 1. 2. & 3. Item prorsus dicito, quod dictum est in præcedente casu, in quo amittisti ob alienationem sine consensu domini: In hac autem quarta, & in prædicta tertia causa amittendi adest exceptio, nam, quando feudum est novum, id est, quando feudum non obtinetur ex successione, sed cepit in ipsa persona inveniri, tunc feudum redit ad Dominum, non verò ad agnatum strictiorem.

11. Quinto. Amittis, quia feudum, quod accepisti à Domino, abdicas à te, seu illud absolute eidem renuntias, ut certè potes, juxta dicta §. 3. num. 4. Redit ad Dominum.

12. Sexto. Amittis præscriptione? Transfertur ad eum, qui legitime præscripsit.

13. Septimo. Amittis ob ea crimina, ob quæ bona delinquentis devolvuntur ad fiscum? Distingue diligenter; nam, tuum feudum est ejus generis, ut illud possis transferre in quos velis, seu in externos sine Domini licentia, ad fiscum devolvitur, si verò sit ejus generis, ut illud alienare non possis sine licentia Domini, ad ipsum Dominum redibit. Ratio prioris dicti est, quia tunc ad fiscum pertinent omnia bona, quæ sunt liberæ dispositionis delinquentis. Ratio posterioris dicti est, quia fidei iuri alterius, atque adeo in casu nostro iuri Domini nunquam præjudicat. Prius autem dictum intelligitur, quando crimina commissa non sunt contra eundem Dominum, nam, quando sunt contra ipsum, semper ad ipsum revertetur feudum. Quæ & similia, ut etiam cui in ejusmodi missione cadant melioramenta facta à vassallo

in feudis, vide in dicto lib. 2. *feudi*, & apud Ciarum, q. 34. 66. 84. 88. aliisque Jurisperitos de feudis, atque tractantes nec deleatur Azor. 3. p. lib. 10. de *feud. cap.* 16. & Filliuc. r. 36. cap. 10. *quasi*. 10.

TRACTATUS VII

DE FIDEISSIONE, PIGNORE,
Hypotheca, Deposito, Commo-
dato, Precario.

CAPUT PRIMUM.

De Fideiissione.

§. I. Quid sit Fideiissio?

FIDEISSIONE, quo quis in se suscipit obligationem debiti alieni, quod se obligat solvere. (si non solvit seu obligationem non implet debitor) idque in favorem creditoris. Ita expedite describi potest fideiissio.

2. Dixi autem primo (Contractus) nam inde fit, ut fideiubens contrahat cum creditore, & cum debitore. Cum priore, cui se obligat, cum posteriore, contra quem semper potest agere, si ipse fideiussor solverit, eique creditor, cui solutio facta est, suam actionem cesserit contra debitorem, ut certè cedere cogetur. Atque hinc fit, ut ipse debitor obligetur restituere fideiussori id, quod pro ipso solutum est creditori, ut ex se patet.

3. Quæres hic primo: An obligetur debitor solvere fideiussori etiam expensas, & damna, quæ fortè passus est ob ejus fideiussionem?

Respondeo, si debitor ex culpa non solvit, certè obligabitur, quia iustum non est, ut alter damnum patiatur ex officio, quod in gratiam, vel utilitatem alterius suscipit. At si debitor non fuit in culpa, quia, v.g. erat impotens solvendo, tunc non obligatur ad dicta damna, & expensas, quia tunc ejusmodi damna non imputantur ipsi debitori, sed necessitati.

4. Quæres secundo: Potestne se occultè compensare fideiussor, si solvit fideiussionem, nec alium modum habet, quo à debitore recuperet illud, quod pro ipso solvit? Si, v.g. tu fideiussisti Titio debenti centum Caio, & compulsi à Iudice fuisti, ea solvere Caio, potestne centum occultè tibi accipere à Titio?

Respondeo posse, etiam si, nec Titius, nec alius expressè promiserit non obventurum tibi damnum ob susceptam fideiussionem. Ratio est, quia (nisi prorsus contrarium exprimitur, quod certè exprimitur, quando fideiussor se obligat, ut debitorem in solidum cum debitore principali) semper implicite intelligitur idem fideiussor nolle quid amittere de suo, cum donatio nunquam præsumatur, nisi expressè fiat. Ita *Lessius Lib.* 2. cap. 28. n. 23. id tanquam certum supponens.

5. Dixi secundo (suscipis obligationem debiti alieni) nam propterea fideiussor non obligatur, nisi ad id, quod alter debet. Esto igitur, fideiussor possit, se obligare sub jramento, vel sub hypotheca, vel cum instrumento, seu scriptura publica, vel cum concessione viæ executivæ contra se, quod Iuristæ vocant *Guarentiam*, quo parata habetur executio, &c. Quas obligationes fortè non habebat debitor; tamen hæ obligationes non extenduntur ad aliud debitum, sed solum cum majori securitate ad illud dumtaxat, quod alter sive civiliter, sive naturaliter debet.

6. Hinc fit primo, ut non solum injustè obligaretur fideiussor, si cogere solvere centum, cum debitor

D d 4 debet

§. III. Prorogatio termini solutionis.

1. Inquires secundo: Si creditor prorogat debitori terminum solutionis, remaneatque fidejussor liber à sua fidejussione?

Respondeo, cum necessaria distinctione: Si enim fidejussor se obligavit ad annum, v.g. liber remanebit, quia obligatio non se extendit ultra partem conventionem. Nota, sicuti, qui fidejussit pro capitali, non intelligitur fidejussisse pro interesse; ita qui pro uno tempore, non intelligitur pro alio. At vero, si fidejussor se obligavit absolute, nullum determinando tempus, non remanebit liber. Ita Azor. 3. p. 1. 11. c. 22. dub. 12. Sylv. v. fidejussor, quest. 14. quia indefinita fuit obligatio. Addit Mantica, de tacitis, & ambiguis obligationibus, tempus in dubio censeri appositum ad limitandam obligationem, ex l. item quaritur, §. Qui impleto, ff. locati, & conducti.

§. IV. Pretium ex Fidejussione.

1. Inquires tertio: An ex obligatione, quam subit fidejussor, possit accipere pretium, seu mercedem à debitoribus in cuius favorem fidejussit?

Respondeo: Si adsit periculum solvendi fidejussorem, certum est, posse proportionatum quid accipere, quia sic fidejuberet, est pretio æstimabile, ut ex se patet: & quamvis deinde fidejussor nihil damni senserit, potest tamen illud accipere, quia non accipit pro damno, sed pro periculo.

2. Quid autem, si nullum prorsus est periculum, nulla molestia, nulla incommoditas, ut si fidejussori certum sit, nullum ipsi ex fidejussione damnum eventurum, poteritne aliquid accipere?

Respondeo, adhuc cum Azor. loc. cit. dub. 5. Bonac. loc. cit. num. 12. alios afferente, posse aliquid proportionatum experti viri arbitrio mensurandum. Ratio est, quia adhuc illam obligationem, quamvis sine incommodo suscipere, est pretio æstimabile, illamque gratis assumere nemo tenetur.

§. V. Quis possit fidejuberet?

1. Inquires quarto: Quinam possunt fidejuberet?

Respondeo, qui bona habent, vel eorum liberam administrationem. Hinc pauperes, pupilli, filii familias non habentes peculium castrense, vel quasi castrense, Religiosi à fidejubendi munere repelluntur.

2. Repelluntur etiam Clerici à fidejubendo pro Laicis, licet teneat fidejussio, si fideiubeant. Cap. ultim. de fidejussoribus. Immo ubi iam receptum videtur, apud Less. l. 2. c. 28. §. 19. Bonac. l. c. p. 2. saltem raro posse eos fidejuberet etiam Laicis, modò id faciant de suo patrimonio, vel fructibus sui Beneficii sine damno Ecclesie, & sine periculo, ut de pauperentur.

3. Repellitur item mulier, quæ invalidè fidejuberet pro viro: validè tamen pro filiis, sed cum quibusdam solemnitatibus, id est, cum instrumento publico, adhibitis testibus tribus cum subscriptione. Verum, ipsa eadem potest eam fidejussorem rescindere (si voluerit uti privilegio Senatûs consulti Velleiani, sed ante sententia executionem) & tunc ipsa ad nihil obligabitur etiam in conscientia. Lege Delugo d. 3. de Inst. n. 11.

4. Excipiuntur autem aliqui casus, in quibus mulier fidejuberet uti hoc Velleiano privilegio non valet. Primò, si pretio conducta fidejussit. Secundò, si huic privilegio renuntiavit coram Magistratu, vel cum juramento, nam cum hoc privilegium in ipsius favorem peculiarem concessum sit, renuntiare illi poterit. Tertio, si fidejussit pro dote, vel pro suo creditore, vel pro libertate servi. Quarto, si fidejussit in fraudem. Quintò, si post annum à fidejussione pignus dedit, aut obligationem iterum suscepit. Quæ omnia pluribus tractata videri possunt apud Doctores. Mol. Rebellum, Less. Gomez, aliisque ci-

tatos à Bonac. loc. cit. p. 2. & à Sancti. l. 4. matrim. d. 9. num. 15.

§. VI. Quando fidejussor potest agere, ut liberetur à Fidejussione?

1. Sane in tribus casibus, qui enumerantur à Sacro Textu C. fin. de fidejussoribus, his verbis: *Eum, pro quo te fidejussorem obligasti, si diu in debiti obligatione esset, aut dissipare bona sua cepit, seu super hoc condemnatus fuisset, jure poteris convenire, ut te à fidejussione debeat liberare.* Hec Textus. Vide Glossam, & textus Civiles ab illa citatos.

CAPVT II.

De Assecuratione.

1. Assecuratio est contractus, quo quis ob pretium suscipit in se periculum rei alienæ, obligando se ad illius rei compensationem ita, ut pereunte tota re, totam compenset, pereunte parte, partem. Licitus est ejusmodi contractus, quia est contractus fortis, & propter eandem rationem erit licitus, etiam, quando asssecuratur vicia alienius per aliquot annos, &c.

2. Debet tamen, ut sit justus, habere quatuor conditiones: Primam, ut adsit æqualitas inter pretium, & pericula: id, quod certè vel lex, vel usus communis, vel vir expertus judicabit. Secundam, ut asssecuratio sit libera, non extorta. Tertiam, ut asssecurator admoneatur de periculis, quo scilicet sic videat, an velit, & quantum possit petere pro gravamine, quod subit. Quartam, ut res, quæ asssecuratur, existat, & quidem cum periculo, scilicet quid asssecurabitur? Adde, & quintam, ut qui asssecurat habeat bona, quibus totius rei asssecurate compensationem facere possit, si ea tota pereat, vel partis, si solam partem asssecuravit.

Qui scit rei eventum, an possit asssecurationem præstare?

3. Ex dictis conditionibus infero primò, si quis petat asssecurationem à te certò sciens, rem Navium, v.g. perisse, vel eam esse vacuum mercibus, invalidam esse tuam asssecurationem de Navi, vel de Mercibus, atque adeo injustè illum accipere deinde à te compensationem, quia te ipsa nihil asssecurare potuisti. Dico, (Certò) nam si sit dubium, quod dubium tibi notum fiat, poterit procedi ad asssecurationem pretii ejusmodi dubio proportionati.

4. Quæres: Quid contrà? Si ergo sciam per Astrologiam, v.g. non fore tempestatem (sic supponamus) vel per admonitionem amicorum certam mare tutum esse à Piratis: Breviser sim certus nullum subesse periculum, possumne ob asssecurationem Navis tantum accipere, quantum alius acciperet, qui hæc nescit?

Respondeo, posse docet Lessius lib. 2. cap. 28. num. 27. Sed mihi, & Bonac. disput. 3. de contract. quest. 9. pari. 3. num. 3. v. Sed contrarium mihi, videtur non posse, quia, si nihil re vera asssecuraretur, non esset contractus fortis.

Qui nihil habet, an possit asssecurare?

5. Infero secundo, si tu asssecurator nulla bona habens, nec habere sperans, quibus possis compensare rem, si forte pereat, fingas habere, asssecures, invalidam esse tuam asssecurationem, & injustam, & quia non est æqua conditio ex utraque parte, unde nihil potes accipere pro ejusmodi asssecuratione.

Qui